

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

24 päivänä marraskuuta 2016*¹

Jäsenyyssoveltoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 2009/147/EY —
Luonnonvaraisten lintujen suojeleu — Erityiset suojeleualueet — Direktiivi 85/337/ETY —
Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointi — Direktiivi 92/43/ETY —
Luontotyyppejn suojeleu

Asiassa C-461/14,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyyssoveltoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 7.10.2014,

Euroopan komissio, asiamiehinään C. Hermes, E. Sanfrutos Cano, D. Loma-Osorio Lerena ja G. Wilms,

kantajana,

vastaan

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään A. Gavela Llopis,

vastaajana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet (esittelevä tuomari), E. Levits ja F. Biltgen,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 23.2.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

1 — Tämän tekstin avainsanojen käännöstä on muutettu sen ensimmäisen internetissä julkaisemisen jälkeen.

tuomion

- 1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistunta toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.1985 annetun neuvoston direktiivin 85/337/ETY (EYVL 1985, L 175, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna 3.3.1997 annetulla neuvoston direktiivillä 97/11/EY (EYVL 1997, L 73, s. 5; jäljempänä direktiivi 85/337), 3 artiklan, luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY (EUVL 2009, L 20, s. 7; jäljempänä lintudirektiivi) 4 artiklan 4 kohdan sekä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY (EYVL 1992, L 206, s. 7; jäljempänä luontodirektiivi) 6 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut Campiñas de Sevillan erityisellä suojelualueella tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 85/337

- 2 Direktiivin 85/337 2 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ennen luvan myöntämistä hankkeet, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia, alistetaan lupamenettelyyn ja että niiden vaikutukset arvioidaan. Hankkeet määritellään kyseisen direktiivin 4 artiklassa.

- 3 Mainitun direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Ympäristövaikutusten arvioinnilla tunnistetaan, kuvataan ja arvioidaan tarkoituksenmukaisella tavalla, kussakin yksittäistapauksessa ja 4–11 artiklan mukaisesti hankkeen suorat ja välilliset vaikutukset seuraaviin tekijöihin:

- ihmisiin, eläimiin ja kasveihin;
- maaperään, veteen, ilmaan, ilmastoon ja maisemaan;
- kiinteään ja irtaimeen omaisuuteen ja kulttuuriperintöön;
- ensimmäisessä, toisessa ja kolmannessa luettelakohdassa mainittujen tekijöiden vuorovaikutukseen.”

- 4 Saman direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. – – liitteessä I mainitut hankkeet arvioidaan 5–10 artiklan mukaisesti.

2. – – jäsenvaltioiden on määriteltävä liitteessä II mainittujen hankkeiden osalta:

a) tapauskohtaisesti selvittämällä,

tai

b) jäsenvaltioiden asettamien raja-arvojen tai valintaperusteiden avulla,

arvioidaanko tämä hanke 5–10 artiklan mukaisesti.

Jäsenvaltiot voivat päättää molempien a ja b kohdassa mainittujen menettelyjen soveltamisesta.

3. Tutkittaessa hankkeita tapauskohtaisesti tai vahvistettaessa raja-arvo[a] tai valintaperusteita 2 kohdan soveltamiseksi, liitteessä III vahvistetut kyseistä hanketta koskevat olennaiset arviointiperusteet on otettava huomioon.

--”

5 Direktiivin 85/337 liite I sisältää luettelon sen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista hankkeista. Sen 7 kohdan a ja b alakohdassa mainitaan ”kaukoliikenteen rautateiden sekä lentokenttien rakentaminen, kun pääkiitorata on vähintään 2 100 metriä pitkä” sekä ”moottoriteiden ja moottoriliikenneteiden rakentaminen”.

6 Mainitun direktiivin liitteessä III olevassa 2 kohdassa, jonka otsikko on ”Hankkeiden sijainti”, säädetään mainitun direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen arviointiperusteiden osalta seuraavaa:

”Hankkeiden vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä on tarkistettava ottaen huomioon erityisesti

— nykyinen maankäyttö;

— alueen luonnonvarojen suhteellinen runsaus, laatu ja uudistumiskyky

— luonnon sietokyky, ottaen erityisesti huomioon seuraavat alueet

a) kosteikot

--

d) kansallis- ja luonnonpuistot

e) jäsenvaltioiden lainsäädännössä luokitellut tai suojellut alueet, jäsenvaltioiden [luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2.4.1979 annetun neuvoston direktiivin 79/409/ETY (EYVL 1979, L 103, s. 1)] ja [luontodirektiivin] perusteella määrittelemät erityiset suojelualueet

--”

Lintudirektiivi

7 Direktiiviä 79/409 on muutettu useita kertoja ja huomattavilta osin. Niinpä mainittu direktiivi on selkeyden ja johdonmukaisuuden vuoksi kodifioitu lintudirektiivillä.

8 Lintudirektiivin 1 artiklan mukaan kyseinen direktiivi koskee kaikkien luonnonvaraisina elävien lintulajien suojelua jäsenvaltioiden Eurooppaan kuuluvalla alueella, johon EUT-sopimusta sovelletaan. Sen tavoitteena on kyseisten lajien suojelu, hoitaminen ja sääntely, ja siinä säännellään niiden hyödyntämistä.

9 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin liitteessä I mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella.

Tässä yhteydessä kiinnitetään huomiota:

a) lajeihin, jotka ovat vaarassa kuolla sukupuuttoon;

- b) lajeihin, jotka ovat herkkiä tietyille muutoksille niiden elinympäristössä;
- c) lajeihin, joita pidetään harvinaisina niiden pienen kannan tai alueellisesti suppean levinneisyyden takia;
- d) muihin lajeihin, jotka vaativat erityistä huomiota niiden erityislaatuisen elinympäristön vuoksi.

Arvioissa otetaan huomioon lintukantojen kehityssuunnat ja muutokset.

Jäsenvaltioiden on osoitettava erityisiksi suojelualueiksi näiden lajien suojelemiseen lukumäärältään ja kooltaan sopivimmat alueet sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava vastaavat toimenpiteet sellaisten säännöllisesti esiintyvien muuttavien lajien osalta, joita ei luetella liitteessä I, ottaen huomioon niiden suojelun tarve sillä maantieteellisellä vesi- ja maa-alueella, johon tätä direktiiviä sovelletaan, kun kyseessä ovat niiden muuttoreittien varrella sijaitsevat pesimä-, sulkasato- ja talvehtimisalueet ja levähdyspaikat. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on kiinnitettävä erityistä huomiota kosteikkojen ja erityisesti kansainvälisesti merkittävien kosteikkojen suojeluun.

--

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilla suojelualueilla elinympäristöjen pilaantumisen tai huonontumisen sekä lintuihin vaikuttavien häiriöiden estämiseksi, jos häiriöt vaikuttaisivat merkittävästi tämän artiklan tavoitteisiin. Jäsenvaltioiden on myös näiden suojelualueiden ulkopuolella pyrittävä estämään elinympäristöjen pilaantuminen ja huonontuminen.”

- 10 Lintudirektiivin liitteessä I mainittuihin lajeihin kuuluu muun muassa *Otis tarda* (isotrappi).

Luontodirektiivi

- 11 Luontodirektiivin 2 artiklan 1 kohdan mukaan direktiivin tavoitteena on edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä suojelemalla luontotyyppejä ja luonnonvaraista eläimistöä ja kasvistoa jäsenvaltioiden sillä Euroopassa olevalla alueella, jossa perussopimusta sovelletaan.
- 12 Direktiivin 6 artiklan 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarvittavat suojelutoimenpiteet ja laadittava tarvittaessa tarkoituksenmukaisia käyttösuunnitelmia, jotka koskevat erityisesti näitä alueita tai jotka sisältyvät muihin kehityssuunnitelmiin, sekä tarpeellisia lainsäädännöllisiä, hallinnollisia tai sopimusoikeudellisia toimenpiteitä, jotka vastaavat liitteen I luontotyyppien ja liitteessä II esitettyjen lajien ekologisia vaatimuksia alueilla.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava erityisten suojelutoimien alueilla tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten alueet on osoitettu, siinä määrin kuin nämä häiriöt saattaisivat vaikuttaa merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin.

3. Kaikki suunnitelmat tai hankkeet, jotka eivät liity suoranaisesti alueen käyttöön tai ole sen kannalta tarpeellisia, mutta ovat omiaan vaikuttamaan tähän alueeseen merkittävästi joko erikseen tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa, on arvioitava asianmukaisesti sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin. Alueelle aiheutuvien vaikutusten arvioinnista tehtyjen

johtopäätösten perusteella ja jollei 4 kohdan säännöksistä muuta johdu, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antavat hyväksyntänsä tälle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, että suunnitelma tai hanke ei vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen, ja kuultuaan tarvittaessa kansalaisia.”

13 Mainitun direktiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin 6 artiklan 2, 3 ja 4 kohdasta aiheutuvat velvoitteet korvaavat direktiivin 79/409/ETY 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisestä lauseesta aiheutuvat velvoitteet, kun on kyse 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti suojeltavaksi luokitelluista alueista tai vastaavasti kyseisen direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti tunnustetuista alueista tämän direktiivin voimaantulopäivästä alkaen tai jäsenvaltion direktiivin 79/409/ETY mukaisesti tekemän suojeluluokittelun tai tunnustamisen päivämäärästä alkaen, jos viimeksi mainittu päivämäärä on myöhempi.”

Asian tausta ja oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

- 14 Hankkeen, joka koskee Sevillan (Espanja) ja Almerían (Espanja) välisen uuden suurnopeusradan rakentamista, osuuksista ”Marchena-Osuna I”, ”Marchena-Osuna II” ja ”Variante de Osuna” helmikuussa 2010 tehdyn kantelun seurauksena komissio osoitti 17.6.2011 Espanjan kuningaskunnalle virallisen huomautuksen, jossa se väitti, ettei kyseinen jäsenvaltio ollut noudattanut direktiivin 85/337 3 artiklan, lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ja luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan. Kanteluun oli liitetty selvitys Andalusiassa läpi kulkevan rautatieyhteyden rakennustöiden mahdollisista vaikutuksista Campiñas de Sevillan erityisellä suojelualueella.
- 15 Hanke kokonaisuudessaan käsittää yhtäältä infrastruktuuritöitä nykyisen rautatien parantamiseksi ja mukauttamiseksi sekä toisaalta täydentäviä asennustöitä uuden rautatien toteuttamiseksi ja käyttöön ottamiseksi.
- 16 Olemassa olevan rautatien parantamista ja mukauttamista koskevaan osuuteen liittyvä ympäristövaikutusten arviointi saatettiin yleiseen keskusteluun 4.7.2006. Mainitun arvioinnin pohjalta annettiin 26.11.2006 tehdyllä päätöksellä ympäristövaikutusten arviointia koskeva päätöslauselma. Infrastruktuuritöet alkoivat 4.12.2007 ja keskeytyivät vuonna 2009. Mainitussa hankkeessa radan oli suunniteltu kulkevan Espanjan viranomaisten 29.8.2008 lintujen erityiseksi suojelualueeksi osoittaman alueen halki. Kyseinen alue osoitettiin erityiseksi suojelualueeksi sen jälkeen, kun kyseessä oleva hanke hyväksyttiin ja kun Espanjan viranomaiset antoivat hankkeen ympäristövaikutusten arviointia koskevan päätöslauselman. Kyseinen alue sisältyi kuitenkin jo vuodesta 1998 lähtien numerolla 238 Euroopan kansainvälisesti tärkeitä lintualueita koskevaan luetteloon *Inventory of Important Bird Areas in the European Community* (jäljempänä vuoden 1998 IBA-selvitys).
- 17 Espanjan kuningaskunta pyysi 20.7.2011 komissiolta pidennystä sille annettun vastaamisoikeuden käyttämistä koskevaan määräaikaan.
- 18 Espanjan kuningaskunta vastasi viralliseen huomautukseen 20.9.2011.
- 19 Komissio antoi 20.6.2013 perustellun huomautuksen, jossa se moitti Espanjan kuningaskuntaa siitä, ettei tämä ollut noudattanut direktiivin 85/337 3 artiklan, lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ja luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan.
- 20 Espanjan hallitus vastasi perusteltuun lausuntoon 21.8.2013 ja liitti kirjeeseensä Andalusiassa alueen maatalous-, kalastus- ja ympäristöasioista vastaavan viraston (Consejería de Agricultura, Pesca y Medio Ambiente de la Junta de Andalucía) ympäristö- ja vesiasioiden yksikön heinäkuussa 2013 laatiman

selvityksen, jonka otsikkona oli ”Arviointi rautatieyhteyden vaikutuksista Campiñas de Sevillan erityisen suojelualueen linnustoon” (Análisis de la afección del Eje Ferroviario Transversal a la avifauna de la ZEPA Campiñas de Sevilla).

- 21 Komissio piti Espanjan kuningaskunnan toteuttamia toimenpiteitä riittämättöminä ja nosti nyt käsiteltävän kanteen.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

- 22 Espanjan kuningaskunta riitauttaa kanteen tutkittavaksi ottamisen sillä perusteella, että kanteen tueksi esitetyt perusteet poikkeavat oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä esitetyistä perusteista.
- 23 Kyseinen jäsenvaltio esittää tästä, että oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä asian kohde rajautui selkeästi rautatieosuuksiin ”Marchena-Osuna I” ja ”Marchena-Osuna II”. Espanjan kuningaskunnan mukaan komissio moittii sitä kanteessaan direktiivin 85/337 mukaisten vaatimusten noudattamatta jättämisestä myös ”Variante de Osuna” -nimisen 3 kilometrin mittaisen osuuden osalta, millä laajennetaan asian kohdetta.
- 24 Komissio muistuttaa, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely on aloitettu Sevillan ja Almerían välistä uutta suurnopeusrataa koskevan hankkeen osuuksia ”Marchena-Osuna I”, ”Marchena-Osuna II” ja ”Variante de Osuna” koskevan kantelun seurauksena. Se pitää näin ollen merkityksellisenä myös viittausta hankkeen laajempaan asiayhteyteen, vaikka menettelyssä nimenomaisesti tarkoitettujen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä merkitsevät tosiseikat koskevat osuuksia ”Marchena-Osuna I” ja ”Marchena-Osuna II”.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 25 Aluksi on todettava, että perustellun lausunnon ja sitä edeltäneen menettelyn sääntöjenmukaisuutta ei ole asetettu esillä olevassa asiassa kyseenalaiseksi. Espanjan kuningaskunta kuitenkin esittää, että kannekirjelmässä esitetyt perusteet poikkeavat virallisessa huomautuksessa ja perustellussa lausunnossa esitetyistä perusteista.
- 26 Tältä osin on palautettava mieliin, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission jäsenvaltiolle esittämässä virallisessa huomautuksessa ja sittemmin komission antamassa perustellussa lausunnossa rajataan oikeudenkäynnin kohde, jota ei sen jälkeen voida enää laajentaa. Se, että asianomaisella jäsenvaltiolla on mahdollisuus esittää huomautuksensa, muodostaa perussopimuksella tavoitellun olennaisen takeen, vaikka jäsenvaltio päättäisi olla käyttämättä tätä mahdollisuutta, ja tämän takeen huomioon ottaminen on jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista koskevan menettelyn sääntöjenmukaisuutta koskeva olennainen menettelymääräys. Tämän vuoksi perustellun lausunnon ja komission kanteen on nojauduttava oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn aloittavassa virallisessa huomautuksessa esiin tuotuihin perusteisiin (tuomio 3.9.2014, komissio v. Espanja, C-127/12, ei julkaistu, EU:C:2014:2130, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Komissio voi kuitenkin virallisen huomautuksen jälkeen täsmentää perusteitaan, kunhan niiden kohde pysyy olennaisilta osin samana (tuomio 3.9.2014, komissio v. Espanja, C-127/12, ei julkaistu, EU:C:2014:2130, 24 kohta).
- 28 Nyt käsiteltävässä asiassa on huomautettava, että asian kohdetta, sellaisena kuin se määriteltiin oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä, on laajennettu tai muutettu.

- 29 On nimittäin todettava, ettei osuutta ”Variante de Osuna” tutkittu oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä ja että kanne on näin ollen jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee kyseistä osuutta.

Jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättäminen

Direktiivin 85/337 3 artiklan rikkomista koskeva ensimmäinen kanneperuste

Asianosaisten lausumat

- 30 Komissio täsmentää ensiksi, ettei se kiistä sitä, että toteutettu ympäristövaikutusten arviointi koskee koko kyseessä olevaa hanketta, eikä myöskään väitä, että kyseinen hanke olisi jaettu useisiin osuuksiin niiden kumulatiivisten ympäristövaikutuksen arvioimisesta vapautumiseksi. Sen ensimmäinen kanneperuste koskee näin ollen sitä, ettei suoritettu ympäristövaikutusten arviointi täytä direktiivin 85/337 3 artiklassa asetettuja vaatimuksia.
- 31 Komissio moittii Espanjan kuningaskuntaa siitä, että se ei ole noudattanut mainitun direktiivin 3 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan, koska se ei ole tunnistanut, kuvannut ja arvioinut asianmukaisella tavalla kyseessä olevan suurnopeusratahankkeen vaikutuksia ympäristöön ja tarkemmin linnustoon. Komission mukaan riidanalaisessa ympäristövaikutusten arvioinnissa ei nimittäin oteta huomioon sitä, että rautatie kulkee sellaisen ekologisesti herkän alueen halki, jonka merkityksen tiedeyhteisö on tunnustanut vuodesta 1998 lähtien ja joka mainitaan vuoden 1998 IBA-selvityksessä.
- 32 Komission mukaan kyseessä olevassa ympäristövaikutusten arviointia koskevassa päätöslauselmassa ei mainita lintujen kannalta ratkaisevan tärkeitä elinympäristöjä kuten kosteikkoja eli Ojuelosin laguunia. Lisäksi kyseessä olevalla alueella esiintyvät lintulajit on pelkästään lueteltu eikä hankkeen vaikutuksia lajeille, joihin ne kohdistuvat, arvioida mitenkään. Suoritetun ympäristövaikutusten arvioinnin johtopäätöksissä pelkästään mainitaan kaksi yleistä suojelutoimenpidettä eli töiden keskeyttäminen lisääntymis- ja pesimisajaksi sekä tarve toteuttaa toimenpiteitä lintujen sähköiskuriskin ehkäisemiseksi.
- 33 Komissio korostaa myös, että kyseessä olevan hankkeen vaikutukset lintuihin jatkuvat myös töiden päätyttyä. Sen mukaan suurnopeusradan toiminnalla selkeästi on lintujen elämään melun sekä törmäys- ja sähköiskuriskin kaltaisia vaikutuksia, joita ei käsitelty Espanjan viranomaisten suorittamassa ympäristövaikutusten arvioinnissa. Komissio esittää kantajan vastauskirjelmässään, että koska hankkeen lopullinen tavoite on uuden suurnopeusradan toteuttaminen ja käyttöön ottaminen, radan käyttämisen vaihe olisi pitänyt ottaa huomioon alkuperäisessä vaikutusarvioinnissa sen välttämiseksi, että hankkeen jakaminen osiin johtaa epäyhtenäisyyteen tavoittelussa kokonaisvaltaisessa ympäristönsuojelussa.
- 34 Koska kyseessä olevan hankkeen ympäristövaikutuksia ei arvioitu asianmukaisesti, Espanjan viranomaiset eivät komission mukaan ole noudattaneet myöskään velvollisuuttaan tiedottaa yleisölle, jota asia koskee, kyseisen hankkeen todennäköisistä vaikutuksista kyseisellä alueella ennen kuin mainitun hankkeen toteuttamista koskevasta hakemuksesta tehdään päätös.
- 35 Komissio katsoo, ettei se, että suunniteltu suurnopeusrata kulkee tavanomaisen rautatien vieressä, rajoita haitallisia seurauksia linnuille. Komission mukaan suurnopeusradalla on näet tavanomaista rautatietä tuntuvampia ja häiritsevempiä vaikutuksia, joita ei ole asianmukaisesti arvioitu sekä tarpeellisten töiden ja asennusten että myös suurnopeusradan myöhemmän käytön osalta.

- 36 Komissio esittää, että direktiivissä 85/337 annetaan erityinen merkitys hankkeen todennäköisten ympäristövaikutusten arvioinnille silloin, kun hanke on määrä toteuttaa ekologisesti merkittävillä alueilla, mikä ilmenee muun muassa kyseisen direktiivin liitteessä III olevasta 2 kohdasta, jonka otsikkona on ”Hankkeiden sijainti” ja jossa säädetään mainitun direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen arviointiperusteiden osalta erityisesti kosteikkojen huomioon ottamisesta.
- 37 Lisäksi komissio katsoo, että Espanjan kuningaskunnan sitoutuminen täydentävän ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamiseen vahvistaa sen, ettei kyseisiä vaikutuksia arvioitu asianmukaisesti ennen hankkeen hyväksymistä.
- 38 Espanjan kuningaskunta kiistää väitetyn jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen. Se väittää ensimmäiseksi, ettei missään oikeussäännössä veloiteta mainitsemaan ympäristövaikutuksia koskevassa päätöslauselmassa sitä, että tietty alue kuuluu Euroopan kansainvälisesti tärkeitä lintualueita koskevaan luetteloon (jäljempänä IBA-selvitys). Oikeuskäytännössä on nimittäin tunnustettu useaan otteeseen, ettei IBA-selvitys ole sitova (tuomio 19.5.1998, komissio v. Alankomaat, C-3/96, EU:C:1998:238, 70 kohta). Oikeuskäytännössä IBA-selvitykselle on annettu arvoa ainoastaan siltä osin, että jäsenvaltio voi käyttää sitä viitteenä sen arvioimisessa, onko se tieteellisen näytön puuttuessa osoittanut erityisiksi suojelualueiksi lukumäärältään ja kooltaan riittävät alueet (tuomio 28.6.2007, komissio v. Espanja, C-235/04, EU:C:2007:386, 26 ja 27 kohta).
- 39 Niinpä komission väite on Espanjan kuningaskunnan mukaan täysin merkityksetön, kun arvioidaan direktiivin 85/337 3 artiklan noudattamatta jättämistä sillä perusteella, ettei ympäristövaikutusten arviointi koske välittömiä ja välillisiä ympäristövaikutuksia yleisesti ja vaikutuksia lintuihin erityisesti. Sen mukaan merkitystä on ainoastaan sillä, että ympäristövaikutusten arvioinnissa yksilöidään elämistö, johon vaikutukset kohdistuvat, ja sen perusteella voidaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet mahdollisten haitallisten vaikutusten estämiseksi ja lieventämiseksi. Sen mukaan suoritettu ympäristövaikutusten arviointi täyttää kokonaisuudessaan kyseiset vaatimukset, vaikka vuoden 1998 IBA-selvitystä ei mainita.
- 40 Toiseksi Espanjan kuningaskunta katsoo, että kosteikkojen ja lainsäädännössä suojeltujen alueiden olemassaolo mainitaan direktiivin 85/337 liitteen I sijasta sen liitteessä III, koska unionin lainsäätäjä pitää tällaisia seikkoja vain jossain määrin tärkeinä eikä keskeisinä.
- 41 Kolmanneksi Espanjan kuningaskunta esittää sen komission väitteen osalta, joka koskee sitä, että olemassa olevan rautatien sijainti suunnitellun rautatien vieressä aiheuttaa tuntuvampia ja häiritsevempiä kumulatiivisia vaikutuksia, joita ei ole arvioitu, että suoritettujen ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella voidaan todeta, että uuden radan rakentaminen jo olemassa olevan rautatien viereen ja sen läheisyyteen lieventää vaikutuksia huomattavasti.
- 42 Neljänneksi Espanjan kuningaskunta katsoo, että sen suorittamassa ympäristövaikutusten arvioinnissa tuodaan esiin riittävät ehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet eli arolintujen lisääntymisajan rauhoittaminen keskeyttämällä työt, kulkureittien rakentaminen radan suuntaisesti sen jälkeen, kun kyseiset työt tutkittiin uudelleen linnustoon kohdistuvien välittömien vaikutusten välttämiseksi, ja muut ilmakehän, maanpinnan ja vesijärjestelmän suojelemista koskevat toimenpiteet, joilla ehkäistään edelleen lintuihin kohdistuvia haitallisia vaikutuksia.
- 43 Lisäksi kyseisiä toimenpiteitä laajennettiin Espanjan kuningaskunnan mukaan sen seurauksena, että osa kyseisestä alueesta osoitettiin erityiseksi suojelualueeksi.
- 44 Viidenneksi Espanjan kuningaskunta korostaa, ettei kyseessä oleva ympäristövaikutusten arviointi koske pelkästään maanrakennus-, pengerrys- ja aitaustöitä.

- 45 Kyseinen jäsenvaltio esittää myös, että komissio tulkitsee omavaltaisesti Espanjan viranomaisten aikomusta suorittaa uusi ympäristövaikutusten arviointi eikä ota huomioon nimenomaista tarkoitusta käynnistää myöhemmin toinen hanke, jossa toteutettaisiin tarpeelliset työt radan käyttöön ottamiseksi, mukaan lukien sähköistys, jonka ympäristövaikutukset on myös arvioitava. Sen mukaan komissio ei ole tältä osin osoittanut, että säätäminen kahdesta peräkkäisestä hankkeesta, joiden ympäristövaikutukset arvioidaan erikseen, saattaisi direktiivin 85/337 tavoitteen ja siinä säädettyjen menettelyjen noudattamisen kyseenalaiseksi.
- 46 Espanjan kuningaskunta väittää vielä, että arolintukannan kasvu rakennustöiden aikana ja niiden jälkeen osoittaa suoritetun arvioinnin riittävyden. Sen mukaan suoritetun ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella toteutetuilla toimenpiteillä on suojeltu lintuja ja niiden avulla on voitu saavuttaa kyseessä olevien direktiivien tavoite.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 47 Aluksi on muistutettava, että ympäristövaikutusten arviointivelvollisuuden laajuus perustuu direktiivin 85/337 3 artiklaan, jonka mukaan ympäristövaikutusten arvioinnilla tunnistetaan, kuvataan ja arvioidaan tarkoituksenmukaisella tavalla, kussakin yksittäistapauksessa ja kyseisen direktiivin 4–11 artiklan mukaisesti hankkeen suorat ja välilliset vaikutukset ihmisiin, eläimiin ja kasveihin, maaperään, veteen, ilmaan, ilmastoon ja maisemaan, kiinteään ja irtaimeen omaisuuteen ja kulttuuriperintöön sekä näiden tekijöiden vuorovaikutukseen (tuomio 24.11.2011, komissio v. Espanja, C-404/09, EU:C:2011:768, 78 kohta).
- 48 Oikeuskäytännössä on myös mainittu useaan otteeseen, että direktiivin 85/337 soveltamisala on laaja ja sen tavoite on hyvin monimuotoinen (tuomio 28.2.2008, Abraham ym., C-2/07, EU:C:2008:133, 42 kohta). Lisäksi on mainittava, että direktiivin 85/337 2 artiklan 1 kohdassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus tutkia niiden hankkeiden vaikutuksia, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tältä osin kyseisellä direktiivillä pyritään hankkeiden tai niiden muutosten ympäristövaikutusten arviointiin kokonaisuutena (tuomio 28.2.2008, Abraham ym., C-2/07, EU:C:2008:133, 42 kohta).
- 49 Nyt käsiteltävässä asiassa komissio väittää olennaisilta osin, että Sevillan ja Almerían välisen suurnopeusradan käyttämisen edellyttämät infrastruktuurityöt osuuksilla ”Marchena-Osuna I” ja ”Marchena-Osuna II”, joihin kuuluu raiteiden ja rautatien sekä korotetun ja laajennetun ratapenkereen rakentaminen, käsittävä direktiivin 85/337 perusteella suoritettu ympäristövaikutusten arviointi on riittämätön, koska siinä ei mainita vuoden 1998 IBA-selvitykseen kuuluvan alueen olemassaoloa eikä oteta huomioon sitä, että riidanalainen hanke kulkee ekologisesti erityisen merkittävän alueen halki.
- 50 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission on näytettävä toteen jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen. Juuri komission on nimittäin esitettävä unionin tuomioistuimelle seikat, jotka ovat välttämättömiä, jotta unionin tuomioistuin voi tutkia, onko jäsenyyssvelvoitteita jätetty noudattamatta, eikä se voi nojautua olettamuksiin (tuomio 20.5.2010, komissio v. Espanja, C-308/08, EU:C:2010:281, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 51 Ensimmäiseksi on todettava komission väitteestä, joka koskee olennaisilta osin sitä, että suoritetussa ympäristövaikutusten arvioinnissa olisi pitänyt mainita, että riidanalaisen hankkeen kohteena oleva alue on merkittävä Euroopan linnuille ja että se oli vuodesta 1998 lähtien kuulunut vuoden 1998 IBA-selvitykseen ennen kuin Espanjan viranomaiset osoittivat sen erityiseksi suojelualueeksi vuonna 2008, että oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin voi käyttää kyseistä selvitystä, vaikka se ei olekaan oikeudellisesti sitova, lähdeaineistona arvioidakseen sitä, oliko jäsenvaltio osoittanut lukumäärältään ja kooltaan riittävät alueet erityisiksi suojelualueiksi (ks. vastaavasti tuomio 28.6.2007, komissio v. Espanja, C-235/04, EU:C:2007:386, 26 kohta).

- 52 On todettava, että vuoden 1998 IBA-selvitys, jossa annetaan ajantasaistettu selvitys Espanjassa sijaitsevista lintujen suojelemiseksi tärkeistä alueista, on päinvastaisten tieteellisten todisteiden puuttuessa lähdeaineistoa, jonka nojalla voidaan arvioida, onko kyseinen jäsenvaltio osoittanut lukumäärältään ja kooltaan riittävät alueet erityisesti suojelualueiksi suojellakseen direktiivin 79/409 liitteessä I lueteltuja lintulajeja ja sellaisia muuttavia lajeja, joita ei luetella kyseisessä liitteessä (ks. vastaavasti tuomio 28.6.2007, komissio v. Espanja, C-235/04, EU:C:2007:386, 27 kohta ja tuomio 18.12.2007, komissio v. Espanja, C-186/06, EU:C:2007:813, 30 kohta).
- 53 On kuitenkin huomautettava, ettei direktiivin 85/337 säännöksissä edellytetä, että ympäristövaikutusten arvioinnissa on mainittava, että jokin tällaisen arvioinnin kohteena olevan hankkeen käsittämä alue kuuluu IBA-selvitykseen. Mainittu komission väite on näin ollen hylättävä.
- 54 Toiseksi komission väitteestä, jonka mukaan kyseessä olevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa ei tunnistettu, kuvattu ja arvioitu asianmukaisella tavalla kyseisen hankkeen vaikutuksia ympäristöön ja tarkemmin linnustoon, on todettava julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 41 kohdassa olennaisilta osin esittämällä tavalla, että täsmällisempien ja yksityiskohtaisempien selitysten puuttuessa ei voida katsoa sen osoittaneen tätä oikeudellisesti riittävällä tavalla.
- 55 Kyseisen hankkeen kohteena olevalla alueella esiintyvien lintulajien tunnistamisesta on nimittäin todettava, että vaikka kyseessä olevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa ei viitata vuoden 1998 IBA-selvitykseen, siinä mainitaan kyseisen alueen erityislaatuisuus linnuston kannalta, se sisältää luettelon mainitulla alueella esiintyvistä lintudirektiivin liitteessä I luetelluista lintulajeista, mukaan lukien *Otis tarda*, ja siinä mainitaan kuhunkin lajiin sovellettava suojeluluokitus. Lisäksi mainitussa arvioinnissa tunnustetaan tietyt toimenpiteet kyseisten lajien säilyttämiseksi, kuten töiden keskeyttäminen lisääntymis- ja pesintäkauden ajaksi tai kieltä poistaa kasvillisuutta marraskuun ja heinäkuun välisenä aikana lisääntymistä haittaavien vaikutusten välttämiseksi. Komissio ei täsmennä syitä, joiden vuoksi kyseiset toimenpiteet olisivat riittämättömät, kun otetaan huomioon kyseisen arvioinnin erityisenä kohteena oleva hanke.
- 56 Kolmanneksi on todettava komission väitteestä, jonka mukaan ympäristövaikutuksia koskeva päätöslauselma ei koskenut Ojuelosin laguunia, joka sijaitsee myöhemmin erityiseksi suojelualueeksi osoitetulla alueella, että asiakirja-aineiston tutkiminen paljastaa, että kyseinen laguuni ja sen merkitys kuvataan kyseessä olevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa.
- 57 Neljänneksi on todettava komission väitteestä, jonka mukaan kyseessä olevan hankkeen vaikutukset lintuihin jatkuvat vielä töiden päättymisen jälkeenkin, koska suurnopeusradan toiminnalla on selkeästi lintuihin melun sekä törmäys- ja sähköiskuriskin kaltaisia vaikutuksia, joita ei käsitelty Espanjan viranomaisten suorittamassa ympäristövaikutusten arvioinnissa, että mainitussa arvioinnissa ei tunnistettu täsmällisesti toimenpiteitä kyseisten riskien ehkäisemiseksi.
- 58 Julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 37 ja 51 kohdassa olennaisilta osin esittämällä tavalla on kuitenkin huomautettava, että – kuten komissio on korostanut perustellussa lausunnossaan ja meneillään olevassa oikeudenkäynnissä – kyseessä oleva ympäristövaikutusten arviointi ei ole direktiivin 85/337 3 artiklan vastainen sillä perusteella, että se ei koske riidanalaista hanketta kokonaisuudessaan. Edellä 26 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan tätä koskeva väite, jonka komissio esitti ensimmäisen kerran vasta kantajan vastineessaan, on näin ollen jätettävä tutkimatta.
- 59 Viidenneksi komissio esittää, ettei kyseessä olevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa tutkittu riittävästi seurauksia, jotka liittyvät tarpeellisiin töihin ja asennuksiin suurnopeusradan rakentamiseksi olemassa olevan rautatien viereen sekä suunnitellun ratayhteyden käyttämiseksi myöhemmin.

- 60 Tässä yhteydessä on todettava, että kyseessä olevassa ympäristövaikutusten arvioinnissa osoitettiin, että olemassa olevan rautatien viereen sijoitettava rata oli ympäristön kannalta sopivin, eikä komissio, jonka on edellä 50 kohdassa mainitulla tavalla esitettävä näyttö väitetystä jäsenyysselvoitteiden noudattamatta jättämisestä, ole esittänyt tukea väitteilleen, joiden mukaan kahdella rinnakkaisella rautatiellä voi olla ympäristön kannalta monenlaisia vakavampia haittavaikutuksia.
- 61 Näin ollen direktiivin 85/337 3 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste on hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan rikkomista

Asianosaisten lausumat

- 62 Komissio moittii toisella kanneperusteellaan Espanjan kuningaskuntaa siitä, että suurnopeusradan rakentamista Sevillan ja Almerían välille koskevalla hankkeella on haitallisia vaikutuksia tietyille lintudirektiivin liitteessä I tarkoitetuille lintulajeille.
- 63 Komission mukaan Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se hyväksyi suurnopeusradan rakentamisen vuoden 1998 IBA-selvityksessä mainitulle alueelle.
- 64 Komission mielestä on katsottava, että Espanjan viranomaisten olisi pitänyt ryhtyä lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaisiin asianmukaisiin suojelutoimenpiteisiin, kun Campiñas de Sevillan alue myöhemmin eli heinäkuussa 2008 – jolloin ympäristövaikutusten arviointimenettely oli päättynyt ja rakennustyöt olivat jo alkaneet – luokiteltiin erityiseksi suojelualueeksi (tuomio 20.9.2007, komissio v. Italia, C-388/05, EU:C:2007:533, 18 kohta ja tuomio 18.12.2007, komissio v. Espanja, C-186/06, EU:C:2007:813, 27 kohta). Komission mukaan kyseinen velvollisuus oli olemassa siihen saakka, kunnes alue luokiteltiin erityiseksi suojelualueeksi, ja oikeuskäytännön mukaan velvollisuus olisi pitänyt täyttää ennen kuin lintukannan väheneminen todetaan tai suojeltujen lajien häviämisen riski konkretisoituu (tuomio 2.8.1993, komissio v. Espanja, C-355/90, EU:C:1993:331, 15 kohta). Tämän seurauksena komissio katsoo, ettei Espanjan kuningaskunta noudattanut lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisia velvoitteitaan eli toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä kiellettyjen häiriöiden estämiseksi kyseisen hankkeen kohteena olevilla alueilla, jotka olisi pitänyt osoittaa erityisiksi suojelualueiksi, koska se hyväksyi vuoden 1998 IBA-selvityksessä mainitun alueen halki kulkevan suurnopeusradan.
- 65 Komissio nimittäin väittää, että toteutetuilla rakennustöillä on muutettu merkittävästi kyseessä olevan alueen ympäristöominaisuuksia muun muassa korotetun ratapenkereen ja kaksinkertaisen suojavallin rakentamisen vuoksi. Kyseiset muutokset olivat sen mukaan omiaan vaikeuttamaan lintujen pääsyä lepo-, ruokailu- ja lisääntymisalueilleen.
- 66 Lisäksi komissio väittää, että suoritettu ympäristövaikutusten arviointi on osoittautunut riittämättömäksi siltä osin kuin kyse on direktiivin 85/337 3 artiklassa tarkoitetuista hankkeen mahdollisista vaikutuksista kyseessä olevilla alueilla esiintyville linnuille sekä korjaavista ja kompensoivista toimenpiteistä, minkä vuoksi kyseisen hankkeen riski ei ole asianmukaisesti tunnistettu.
- 67 Espanjan kuningaskunta esittää, ettei lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan noudattaminen edellytä siinä säädettyjen menettelyjen noudattamista nimenomaisesti erityisiksi suojelualueiksi osoitettujen alueiden osalta. Se pitää päinvastoin riittävänä, että jäsenvaltiot toteuttavat toimenpiteitä lintujen säilyttämiseksi ja suojaamiseksi jo ennen kyseisten alueiden tällaista luokittelamista. Tässä yhteydessä Espanjan kuningaskunta katsoo toteuttaneensa asianmukaiset suojelutoimenpiteet muun muassa rajoittamalla

maanrakennustöiden ajankohdat lintujen lisääntymisajan perusteella sekä rakentamalla radan suuntaisia kulkureittejä lintulajeihin kohdistuvien välittömien haittavaikutusten välttämiseksi ja asentamalla törmäyksiltä suojaavia rakenteita.

- 68 Lisäksi se katsoo, että lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohtaa on noudatettu, koska lintukanta Campiñas de Sevillan erityisellä suojelualueella ei ole pienentynyt vaan kasvanut vuosien 2001 ja 2012 välisenä aikana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 69 Lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet erityisillä suojelualueilla elinympäristöjen pilaantumisen tai huonontumisen sekä lintuihin vaikuttavien häiriöiden estämiseksi, jos häiriöt vaikuttaisivat merkittävästi kyseisen artiklan tavoitteisiin.
- 70 Tässä yhteydessä on ensiksi muistettava, että oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden on noudatettava lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä virkkeessä asetettuja velvoitteita, vaikkei asianomaisia alueita olisikaan osoitettu erityisiksi suojelualueiksi, kun ilmenee, että ne olisi pitänyt tällaisiksi luokitella (tuomio 18.12.2007, komissio v. Espanja, C-186/06, EU:C:2007:813, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 14.1.2016, komissio v. Bulgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, 67 kohta).
- 71 Sitä vastoin erityisiksi suojelualueiksi osoitettujen alueiden osalta luontodirektiivin 7 artiklassa säädetään, että muun muassa luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdasta aiheutuvat velvoitteet korvaavat lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisestä virkkeestä aiheutuvat velvoitteet ensiksi mainitun direktiivin voimaantulopäivästä alkaen tai lintudirektiivin mukaisesti tehdyn suojeluluokittelun päivämäärästä alkaen, jos viimeksi mainittu päivämäärä on myöhempi (tuomio 18.12.2007, komissio v. Espanja, C-186/06, EU:C:2007:813, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 72 Niinpä lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohtaa sovelletaan ainoastaan tilanteeseen ennen Campiñas de Sevillan maantieteellisen alueen osoittamista erityiseksi suojelualueeksi.
- 73 Tässä yhteydessä on mainittava edellä 52 kohdassa muistutetulla tavalla, että unionin tuomioistuin on katsonut, että vuoden 1998 IBA-selvitys, jossa annetaan ajantasaistettu selvitys Espanjassa sijaitsevista lintujen suojelemiseksi tärkeistä alueista, on päinvastaisten tieteellisten todisteiden puuttuessa lähdeaineistoa, jonka nojalla voidaan arvioida, onko kyseinen jäsenvaltio osoittanut lukumäärältään ja kooltaan riittävät alueet erityisiksi suojelualueiksi suojellakseen lintudirektiivin liitteessä I lueteltuja lintulajeja ja sellaisia muuttavia lajeja, joita ei luetella kyseisessä liitteessä.
- 74 On riidatonta, että Sevillan maakunnassa sijaitsevalla Campiñas de Sevillan maantieteellisellä alueella elää lintudirektiivin liitteessä I mainittuja arolintulajeja, mistä syystä alue sisällytettiin vuoden 1998 IBA-selvitykseen ennen sen osoittamista 29.7.2008 tehdyllä päätöksellä erityiseksi suojelualueeksi.
- 75 Tällainen alue, joka olisi voitu osoittaa erityiseksi suojelualueeksi aikaisemminkin kuin 29.7.2008, kuuluu näin ollen edellä 70 ja 71 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaan lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetun suojelujärjestelmän piiriin.
- 76 Toiseksi lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisten velvollisuuksien noudattamatta jättämisen osoittamisen osalta on syytä viitata soveltuvin osin luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan noudattamatta jättämistä koskevaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, koska viimeksi mainitun säännöksen sisältö vastaa suurelta osin lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisen virkkeen sisältöä (tuomio 14.1.2016, komissio v. Bulgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, 69 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 77 Kyseisen oikeuskäytännön mukaan kyse on asianomaisen säännöksen rikkomisesta, jos komissio osoittaa, että on olemassa todennäköisyys tai vaara siitä, että hanke heikentää suojeltujen lintulajien elinympäristöjä tai aiheuttaa merkittäviä häiriöitä näille lajeille (tuomio 14.1.2016, komissio v. Bulgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, 70 kohta).
- 78 Näin ollen on tutkittava, onko komissio osoittanut, että on olemassa todennäköisyys tai vaara siitä, että kyseessä oleva hanke aiheuttaa jälkikäteen erityiseksi suojelualueeksi osoitetulla Campiñas de Sevillan alueella edellisessä kohdassa tarkoitettuja heikentymistä ja häiriöitä.
- 79 Asiakirja-aineistosta ilmenee, että suurnopeusradan, joka edellyttää muun muassa raiteiden ja korotetun ratapenkereen rakentamista sekä maanrakennustöitä ja joka kulkee useiden lintudirektiivin liitteessä I tarkoitettujen lajien elinalueen halki, on omiaan aiheuttamaan huomattavaa häiriötä ja suojeltujen lintulajien elinympäristön heikentymistä.
- 80 Espanjan kuningaskunta tosin esittää toteuttaneensa tiettyjä toimenpiteitä, kuten rakennustöiden rajoittaminen lintujen lisääntymisaikana ja kulkureittien rakentaminen rautatien suuntaisesti, rakennustöiden vaikutusten kompensoimiseksi.
- 81 Kuten julkisasiamies esittää olennaisilta osin ratkaisuehdotuksensa 75 ja 77 kohdassa, kyseisillä toimenpiteillä ei voida kuitenkaan sulkea pois sitä, että tiettyjen lintulajien, kuten *Otis tarda*, tärkeän elinympäristön halki kulkeva uusi ratapenger on omiaan aiheuttamaan huomattavaa häiriötä ja suojeltujen lintulajien elinympäristön heikentymistä.
- 82 Tällaista päätelmää ei saata kyseenalaiseksi se, että kyseisten lintujen kannat ovat Espanjan kuningaskunnan mukaan kasvaneet.
- 83 On näet muistutettava, että suojeluvollisuudet ovat olemassa jo ennen kuin lintukannan pienentyminen on todettu tai ennen kuin suojellun lintulajin häviämiskaava konkretisoituu (tuomio 14.1.2016, komissio v. Bulgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, 76 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 84 Näin ollen on todettava, että Espanjan kuningaskunta ei noudattanut päivämäärää 29.7.2008 edeltävänä aikana lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan ja että komission kanne on tältä osin hyväksyttävä.
- 85 Sen sijaan komission väitettä, jonka mukaan kyseisen rautatien toiminnalla olisi huomattavia vaikutuksia kyseisellä alueella esiintyvälle linnuille muun muassa melun aiheuttaman häiriön sekä sähköisku- ja törmäysriskin vuoksi, ei voida hyväksyä.
- 86 Kuten julkisasiamies esittää ratkaisuehdotuksensa 69 kohdassa, kyse on nimittäin vaikutuksista, jotka liittyvät töitä, joita rautatien käyttö myöhemmin edellyttää, koskevaan mahdolliseen lupaan, josta päätetään uuden ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen, kun taas riidanalainen hanke liittyy olemassa olevan infrastruktuurin parantamistöihin eli muun muassa korotetun ratapenkereen rakentamiseen.

Kolmas kanneperuste, joka koskee luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan rikkomista

Asianosaisten lausumat

- 87 Komissio esittää kolmannella kanneperusteellaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisia velvollisuuksiaan siitä lähtien, kun Campiñas de Sevillan alue osoitettiin erityiseksi suojelualueeksi.
- 88 Tässä yhteydessä se olennaisilta osin toistaa toisen kanneperusteen yhteydessä esitetyt väitteet, jotka on mainittu edellä 65 ja 66 kohdassa.

- 89 Espanjan kuningaskunta katsoo, että kyseessä olevan alueen erityiseksi suojelualueeksi osoittamisesta lähtien kaikki luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan noudattamisen edellyttämät toimenpiteet on toteutettu.
- 90 Se katsoo, ettei komissio ole esittänyt näyttöä, jolla voitaisiin osoittaa, että asianmukaiset suojelutoimenpiteet rautatien rakennustöiden ja sen käytön aikana ilmenevien lintuihin kohdistuvien huomattavien vaikutusten välttämiseksi ovat riittämättömät tai puuttuvat kokonaan.
- 91 Lisäksi Espanjan kuningaskunta esittää, ettei luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdassa edellytetä, että toimenpiteet myöhemmästä toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien riskien korjaamiseksi toteutetaan välittömästi. Todellisuudessa komission tunnistamat riskit ilmenevät Espanjan kuningaskunnan mukaan vasta, jos töitä koskeva toinen hanke toteutetaan – eikä sen aloittamisaikaa voida vielä ennakoita –, ja ne ehkäistään ennen niiden ilmenemistä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 92 On muistutettava, että erityiseksi suojelualueeksi osoitettujen alueiden osalta luontodirektiivin 7 artiklassa säädetään, että muun muassa luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdasta aiheutuvat velvoitteet korvaavat lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdasta aiheutuvat velvoitteet ensiksi mainitun direktiivin voimaantulopäivästä alkaen tai lintudirektiivin mukaisesti tehdyn suojeluluokittelun päivämäärästä alkaen, jos viimeksi mainittu päivämäärä on myöhempi (tuomio 18.12.2007, komissio v. Espanja, C-186/06, EU:C:2007:813, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 93 Campiñas de Sevillan alue osoitettiin erityiseksi suojelualueeksi 29.7.2008, mistä seuraa, että esillä olevassa asiassa luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohtaa sovelletaan mainittuun alueeseen kyseisestä päivämäärästä lukien.
- 94 On huomautettava, että toiminta on luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaista ainoastaan, mikäli taataan se, että tällaisella toiminnalla ei aiheuteta minkäänlaista häiriötä, joka on omiaan vaikuttamaan merkittävästi tämän direktiivin tavoitteisiin ja erityisesti sen suojelutavoitteisiin (tuomio 14.1.2016, komissio v. Bulgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 95 Tältä osin on muistutettava, että luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdassa, samoin kuin lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä virkkeessä, jäsenvaltiot veloitetaan toteuttamaan tämän viimeksi mainitun artiklan 1 kohdan mukaisesti osoitetuilla erityisillä suojelualueilla tarpeelliset toimenpiteet elinympäristöjen heikentymisen ja sellaisten häiriöiden estämiseksi, jotka vaikuttavat merkittävästi niihin lajeihin, joita varten tällaiset alueet on osoitettu (tuomio 20.9.2007, komissio v. Italia, C-388/05, EU:C:2007:533, 26 kohta).
- 96 Tästä seuraa, että kolmas kanneperuste on perusteltu ainoastaan, jos komissio osoittaa oikeudellisesti riittävällä tavalla, että Espanjan kuningaskunta ei ole toteuttanut asianmukaisia suojelutoimenpiteitä, joilla estetään se, että suurnopeusradan rakentamistyöt Campiñas de Sevillan alueella sen jälkeen, kun Campiñas de Sevilla 29.7.2008 luokiteltiin erityiseksi suojelualueeksi, aiheuttavat lintudirektiivin liitteessä I mainittujen arolintujen elinympäristöjen heikentymistä ja sellaista häiriötä kyseisille lajeille, joka on omiaan vaikuttamaan niihin merkittävästi, kun otetaan huomioon luontodirektiivin tavoite, joka on mainittujen lajien suojelun varmistaminen (ks. analogisesti tuomio 24.11.2011, komissio v. Espanja, C-404/09, EU:C:2011:768, 128 kohta).
- 97 Luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan noudattamatta jättämisen osoittamiseksi komission ei kuitenkaan tarvitse osoittaa syy-seuraussuhdetta suurnopeusradan rakentamisen ja kyseisille lajeille aiheutuneen merkittävän häiriön välillä. Riittää nimittäin, että kyseinen toimielin osoittaa, että on olemassa

todennäköisyys tai vaara siitä, että rakentaminen aiheuttaa merkittäviä häiriöitä kyseisille lajeille (ks. vastaavasti tuomio 14.1.2016, komissio v. Bulgaria, C-141/14, EU:C:2016:8, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 98 Tässä yhteydessä on mainittava, että asiakirja-aineistosta ilmenee julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 86 kohdassa esittämällä tavalla, että rautatien rakennustyöt jatkuivat sen jälkeen, kun kyseinen alue 29.7.2008 osoitettiin erityiseksi suojelualueeksi, ja ne keskeytyivät vasta vuonna 2009 ja että kyseisten rakennustöiden toteuttaminen, muun muassa korotetun ratapenkereen rakentaminen, on omiaan aiheuttamaan merkittäviä häiriöitä ja suojeltujen lintujen elinympäristöjen heikentymistä, sillä Espanjan kuningaskunta on myöntänyt, että kyseinen hanke aiheuttaa varmasti *Otis tarda*-kannalle suotuisien elinympäristöjen pienenemisen.
- 99 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että kolmas kanneperuste on osittain perusteltu.
- 100 Sen sijaan komission väitettä, jonka mukaan kyseisen rautatien toiminnalla olisi huomattavia vaikutuksia kyseisellä alueella esiintyville linnuille muun muassa melun aiheuttaman häiriön sekä sähköisku- ja törmäysriskin vuoksi, ei voida edellä 86 kohdassa mainituista syistä hyväksyä.
- 101 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut päivämäärää 29.7.2008 edeltävänä aikana lintudirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan ja kyseisen päivämäärän jälkeisenä aikana luontodirektiivin 6 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut Campiñas de Sevillan erityisellä suojelualueella tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten kyseinen alue on osoitettu.

Oikeudenkäyntikulut

- 102 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan.
- 103 Nyt esillä olevassa asiassa on otettava huomioon, että tiettyjä komission esittämiä kanneperusteita ei ole hyväksytty.
- 104 Näin ollen komissio ja Espanjan kuningaskunta on velvoitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut päivämäärää 29.7.2008 edeltävänä aikana luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan 4 kohdan mukaisia velvoitteitaan ja kyseisen päivämäärän jälkeisenä aikana luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY 6 artiklan 2 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut Campiñas de Sevillan erityisellä suojelualueella tarpeellisia toimenpiteitä luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen heikentymisen sekä niitä lajeja koskevien häiriöiden estämiseksi, joita varten kyseinen alue on osoitettu.**
- 2) Kanne hylätään muilta osin.**
- 3) Euroopan komissio ja Espanjan kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset